

Звіт про громадське обговорення
проєкту програми єдиного фахового вступного випробування
предметного тесту з економіки та міжнародної економіки

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:

Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва проєкту документу, що виносилися на обговорення:

Проєкт програми єдиного фахового вступного випробування предметного тесту з економіки та міжнародної економіки (далі – проєкт програми ЄФВВ)

Єдине фахове вступне випробування (далі – ЄФВВ) – форма вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), яка передбачає використання організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання.

Відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 році (затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 13 жовтня 2021 року № 1098, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26.11.2021 за № 1542/37164), предметний тест з економіки та міжнародної економіки є складником ЄФВВ для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) на окремі спеціальності.

Метою ЄФВВ є ранжування вступників із визначенням кількісного показника для розрахунку конкурсного балу.

Проєкт програми ЄФВВ містить перелік питань щодо: мікроекономіки, макроекономіки, економіки підприємства, системи міжнародних економічних відносин.

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій. Проєкт програми ЄФВВ було розміщено 30 грудня 2021 року на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України за посиланням: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/vstup-2022/Prohramy-YEFVV/30.12.2021/Proyekt.prohr.ekonom.mizhn.ekonom-2022.30.12.pdf>.

Зауваження та пропозиції до проєкту програми ЄФВВ приймалися до 12 січня 2022 року.

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Протягом встановленого для обговорення з громадськістю терміну надійшли зауваження від представників закладів вищої освіти (колективні й одноосібні), здобувачів вищої освіти, випускників ЗВО минулих років, а також профільної асоціації. Всього від 24 адресантів. А, саме від Шниркова О. І. – завідувача кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Іванова Р. В. – завідувача

кафедри економічної кібернетики Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара; Дмитра Расшивалова – завідувача кафедри міжнародного бізнесу Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Марини Хмари – доцента кафедри міжнародного бізнесу Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Гриніва Л.С. – завідувача кафедри економіки України Львівського національного університету імені Івана Франка; Олени Ляшенко – завідувача кафедри економічної кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Андрія Ставицького – професора кафедри економічної кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка; колективів кафедри міжнародних економічних відносин Донецького національного університету імені Василя Стуса; економічного факультету Запорізького національного університету; Львівського національного університету імені Івана Франка; кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування Навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту Сумського державного університету; кафедри економічної кібернетики навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту Сумського державного університету; кафедри міжнародних економічних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка; Філіпенко А.С. – Президента Української асоціації економістів-міжнародників; здобувачів освіти і випускників минулих років: Олександри Шепель – від випускників Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка спеціальності «Міжнародні економічні відносини», Казакова Дмитра – студента 4-го курсу ОР «Бакалавр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ОП «Міжнародний бізнес» Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Колодницької Анастасії – студентки Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, студентки 4 курсу ОП «Міжнародний бізнес» Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка (ann.tiutiunnyk@gmail.com), студентки 4 курсу ОП «Міжнародний бізнес» Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка (sbabich18@gmail.com), Микити, Руслани, Сінкевич Тетяни, Артема Карася, dudaralina04@gmail.com.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення:

Кафедра міжнародних економічних відносин Донецького національного університету імені Василя Стуса

Предметний тест передбачає охопити мінімальний зміст підготовки за спеціальностями 051 Економіка і 292 Міжнародні економічні відносини, а заявлене формулювання відображає найменування спеціальності 051 Економіка

і освітньої програми «Міжнародна економіка», що може дезорієнтувати вступників.

Пропозиція: викласти в такій редакції: Предметний тест з економіки та міжнародних економічних відносин.

Філіпенко А.С. – Президент Української асоціації економістів-міжнародників

Пропозиція: чітко зафіксувати спеціальність 292 - Міжнародні економічні відносини, оскільки англ. international economics у буквальному перекладі дійсно означає міжнародна економіка, насправді, за змістом, українською мовою це є міжнародні економічні відносини.

Шнирков О. І. – завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Назва проєкту так і залишилась без змінз економіки та міжнародної економіки, хоча спеціальність 292 - Міжнародні економічні відносини. Це дезорієнтує учасників громадського обговорення.

Пропозиція: внести зміни до назви проєкту програми.

Іванов Р. В. – завідувач кафедри економічної кібернетики Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

1. Об'єднання у межах єдиного фахового вступного випробування тесту з Економіки та Міжнародної економіки є неприйнятним. Адже спеціальність 051 Економіка належить до галузі 05 Соціальні та поведінкові науки, а спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини, яка в проєкті має назву «Міжнародна економіка», відносить до галузі 29 «Міжнародні відносини».

Пропозиція: відокремити предметні тести з економіки та міжнародної економіки.

2. В розділі «Мікроекономіка» виділені теми: «Основи економіки. Ефективність використання ресурсів» та «Попит, пропозиція та ринковий механізм», які мають загальноекономічний зміст. При цьому, головними суб'єктами мікроекономіки є домогосподарства та підприємства, але «Економіка підприємства» винесена окремим розділом. Зазначений розподіл слід вважати некоректним.

В сучасних умовах головним інструментарієм економічних досліджень та управління економічними процесами на всіх рівнях слід вважати економіко-математичне моделювання та інформаційні технології. При цьому зазначений апарат міститься в запропоновано тесті лише в розділі «Економіка підприємства» в межах питань «Поняття економіко-математичної моделі та моделювання. Підприємство як модель «чорної скриньки» (питома вага 1%) та «Поняття статистичної залежності між змінними. Суть кореляційного зв'язку» (питома вага 1%).

Пропозиція: тест з Економіки має складатись с таких блоків:

1. Економічна теорія (питома вага 20%)

2. Мікроекономіка (питома вага 30%)
3. Макроекономіка (питома вага 30%)
4. Моделювання економіки (20%) (містить елементи ймовірнісних та матричних моделей, статистики, економетричного аналізу, економічної діагностики, методів оптимізації, прогнозування, сучасних інформаційних методів обробки економічної інформації).

Економічний факультет Запорізького національного університету

Пропозиції:

1. Не відступати від переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого Постановою КМУ від 29 квітня 2015 р. № 266, і формувати програму тесту для спеціальності 051 Економіка, урівноваживши питому вагу розділів, що включено до Програми.

2. Додати блок з мінімальним значенням питомої ваги – 10 %, за рахунок перерозподілу питомої ваги між розділами (коментар: необхідною складовою в системі знань та компетентностей сучасного економіста є знання в сфері економіко-математичних методів та застосування інформаційних технологій в економіці. До того ж, застосування економіко-математичних методів та інформаційних технологій є обов'язковою вимогою до наукових досліджень в галузі економіки. Проте ці питання включено в Програму предметного тесту фрагментарно та обмежено в блок Економіка підприємства п.3.4 і 3.5.)

КІЛЬКІСНІ МЕТОДИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

№, з/п	Тема та її зміст	Питома вага, 10%	Рівень
1	Економіко-математичні методи та моделі	3	
1.1	Поняття економіко-математичної моделі та моделювання. Класифікація моделей	1	С
1.2	Особливості економіки як об'єкта моделювання	1	В
1.3	Задача лінійного програмування та її використання в економіці	1	А
2.	Економетрія та прогнозування	3	
2.1	Поняття статистичної залежності між змінними. Суть кореляційного зв'язку	1	В
2.2.	Регресійний аналіз. Факторний аналіз	1	В
2.3.	Поняття про методи прогнозування та обґрунтування їх адекватності	1	С
3.	Інформаційні технології в економіці	4	
3.1	Приклади застосування інформаційних систем в економіці	1	А
3.2.	Поняття про бази та сховища даних	1	В

3.3.	Офісні системи та їх застосування в економіці (редактори, електронні таблиці, презентації)	1	С
3.4.	Методи захисту інформації в інформаційних системах в економіці	1	В

Львівський національний університет імені Івана Франка

Пропозиції:

1. Вступне випробування у магістратуру проводити за окремими програмами для кожної із зазначених спеціальностей. Такий підхід дасть змогу взяти до уваги особливості та відмінності у Стандартах вищої освіти підготовки бакалаврів і магістрів за зазначеними спеціальностями, удосконалити предметну структуру фахового вступного випробування за спеціальністю 051 Економіка.

2. До програми ЄФВВ з Економіки пропонуємо включити предметні блоки із такими ваговими частками:

Назва предметного блоку	Питома вага, %
«Макроекономіка»	22 %
«Мікроекономіка»	22%
«Кількісні методи в економіці» («Економетрика» і «Статистика для економістів»)	20%
«Економіка підприємства» (включно з «Економікою праці»)	20%
«Міжнародна економіка»	16%

3. У проєкті програми недостатньо уваги приділено економічним суб'єктам, зокрема людині (індивіду), сім'ї та домогосподарству, а також показників їх участі в господарській діяльності (особисті доходи та їх джерела, використовувані доходи, рівень добробуту тощо)

4. Програма ЄФВВ має становити цілісну терміносистему, де усі терміни, поняття і категорії є взаємоузгоджені і гармонізовані і не допускають термінологічної нечіткості. Так, у проєкті поданої програми присутні низка термінів, далеких від норми української мови (наприклад, «дохід» без означення, «знос», «на душу населення», «фондоозброєність», «розподільчий», стимулюючий» тощо).

5. Програма предметного тесту, на нашу думку, побудована логічно, методологічно правильно і в основному дає змогу виявити ключові навички і компетентності, якими мають володіти вступники на освітні магістерські програми за спеціальністю 051 Економіка, здійснити об'єктивне рейтингування вступників.

Одночасно проєкт програми практично не містить програмних питань з кількісних методів в економіці, які, зокрема, забезпечують формування низки фахових компетентностей, передбачених Стандартом бакалавра з економіки, зокрема СК 6, СК 7, СК 9, СК 11.

Вагомим аргументом на користь внесення блоку «Кількісні методи в економіці» у програму предметного тесту з економіки та міжнародної економіки

є й те, що Кабінет міністрів України Постановою № 762 від 7 липня 2021 р. гармонізував вітчизняний перелік галузей знань і спеціальностей з МСКО-13, у якому, зокрема визначено перелік ключових навчальних дисциплін, які мають вивчати на спеціальності Економіка (Economics). До переліку цих дисциплін віднесено Економетрику (Econometrics) та Національні рахунки (Статистика в економіці) (National Accounts).

Пропозиція: Додати блок, розділ і теми, вилучивши п. 3.4. і 3.5. блоку Економіка підприємства

КІЛЬКІСНІ МЕТОДИ В ЕКОНОМІЦІ

№	Тема та її зміст	Питома вага, % 10	Рівень
1.	Економетрика	5	
1.1	Концептуальні аспекти математичного моделювання. Поняття економіко-математичної моделі та моделювання. Класифікація моделей. Основні етапи побудови економіко-математичної моделі.	2	В
1.2	Кореляційно-регресійний аналіз в економіці. Етапи проведення економетричного дослідження. Основні припущення кореляційно-регресійного аналізу.	2	В
1.3	Оцінювання параметрів економетричних моделей. Економетрична інтерпретація параметрів моделі. Основні ознаки адекватності та точності економетричної моделі. Прогнозування розвитку соціально-економічних процесів на основі економетричних моделей.	1	С
2.	Статистика для економістів	5	
2.1	Економічні процеси як предмет вимірювання і оцінювання. Економічні явища і процеси як статистична сукупність. Одиниця сукупності, ознака, варіація. Види ознак. Шкали вимірювання статистичних ознак: номінальна, рангова, інтервальна (відносна). Суть і види статистичних показників. Метадані. Групування і класифікації статистичних даних. Міжнародні і національні класифікації видів економічної діяльності. КВЕД.	2	В

2.2	Основи дескриптивної аналітики даних економічних процесів. Ряди розподілу, їх види та елементи. Варіаційні та атрибутивні ряди розподілу. Показники центру і структури розподілу. Вимірювання варіації. Основи дисперсійного аналізу.	1	В
2.3	Вимірювання і оцінювання динаміки розвитку економічних явищ і процесів. Поняття часових рядів та їх види. Аналітичні показники динаміки соціально-економічних процесів. Екстраполяція як інструмент прогнозування. Згладжування рядів динаміки. Метод аналітичного вирівнювання.	1	В
2.4	Індексний метод вимірювання і оцінювання економічних явищ і процесів. Статистичні індекси, види та способи їх обчислення. Індивідуальні, загальні, групові індекси, агрегатні та індекси середніх величин. Індеси з постійними та змінними вагами. Індеси Ласпейреса і Пааше. Індекс Фішера. Індеси середніх величин, індекси постійного, змінного складу та структурних зрушень, їх взаємозв'язок. Територіальні індекси.	1	В

6. У пункті 1.2. блоку Макроекономіка пропонуємо вилучити питання про ВВП-розрив (підстава: у сучасних вітчизняних і закордонних підручниках з макроекономіки присутні дещо відмінні тлумачення і методи його визначення).

7. Пункт 1.4. блоку Макроекономіка викласти в реакції: Суть та види інвестицій (валові і чисті; прямі і портфельні; венчурні (ризикові) і безризикові). Автономні і похідні (індуковані) інвестиції. Мультиплікатор інвестицій (коментар: технічна описка: мультиплікатор видатків повторюється у програмі двічі).

8. Пункт 3.1. блоку Макроекономіка викласти в редакції: Діловий цикл та його фази (спад, дно, піднесення, вершина). Причини економічних коливань. Малі, середні та довгі цикли (коментар: така специфікація фаз ділового циклу є загальноприйнятою у сучасній світовій економічній науці).

9. Пункт 3.4. блоку Макроекономіка викласти в редакції: Безробіття та його види (структурне, фрикційне, циклічне). Природна норма безробіття. Рівень безробіття. (коментар: з огляду на те, що природне безробіття є сумою фрикційного і структурного за визначенням, а показник природної норми безробіття є важливим індикатором функціонування ринку праці).

10. Пункт 2.4. блоку Економіка підприємства викласти в редакції: Техніко-технологічна база підприємства та суспільні форми організації виробництва (концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування, конверсія і диверсифікація).

11. У пункт 5.4 блоку Економіка підприємства уточнити перелік показників, що мають знати вступники, оскільки мова йде про різні показники

12. Пункт 6.1. блоку Економіка підприємства викласти в редакції: Персонал підприємства, категорії персоналу. Мотивація персоналу: сутність та методи (економічні і позаекономічні).

13. У пункті 2.3 блоку Система міжнародних економічних відносин не згадувати про ІНКОТЕРМС-2020, оскільки останні набули чинності на початку 2020 р., в той час, як дисципліну «Міжнародна економіка» бакалаври спеціальності 051 слухали переважно у 2019 р.

14. У пункті 6.2. блоку Система міжнародних економічних відносин вилучити широке питання про види валютних операцій (поточні, валютні операції, пов'язані з рухом капіталу, відкриття та ведення валютних рахунків, неторгові операції, операції по залученню та розміщенню валютних коштів, конверсійні операції (угоди з негайною поставкою, строкові (форвардні, ф'ючерсні, опціони з валютою)), свопи, валютний арбітраж).

15. У пункті 6.3. блоку Система міжнародних економічних відносин вилучити питання про Інституційне регулювання міжнародних кредитних відносин: МВФ, група Світового банку, Лондонський та Паризький клуби кредиторів.

16. Пункт 6.4. блоку Система міжнародних економічних вилучити повністю.

17. У пункті 7.1. блоку Система міжнародних економічних відносин вилучити або уточнити питання про організаційні форми співробітництва Україна-НАТО в економічній сфері.

Кафедра міжнародних економічних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка

Пропозиції:

1. Додати до блоку Макроекономіка теми:

- Функції споживання С.Кузнєца, І.Фішера та Ф.Модільяні;
- Теорії життєвого циклу;

2. Розглянути часткове дублювання тем з Мікроекономіки (пункти 4.3 і 4.4) та з Економіки підприємства (пункти 5.1 і 5.3).

3. Додати до теми до 6 розділу блоку Макроекономіка

6.1. Модель оптимального економічного зростання Рамсея. Правило Кейнса-Рамсея. Кейнсіанська модель економічного зростання. Неокейнсіанські моделі економічного зростання О.Домара, Р.Гаррода і Дж.Гікса.

6.2. Основні передумови та модель зростання Р.Солоу. Вплив запасу капіталу та зростання населення на економічне зростання. "Золоте правило" нагромадження як критерій максимізації рівня споживання.

6.3. Модель економічного зростання Н.Калдора. Моделі ендогенного та екзогенного зростання. Модель зростання з людським капіталом П.Ромера.

4. До пункту 2.1 блоку Система міжнародних економічних відносин додати теми:

2.1.1. Порівняльна перевага та вигоди від торгівлі. Альтернативна ціна, альтернативні витрати. Виграш від торгівлі. Умови торгівлі. Виробничі можливості

2.1.2. Неоднакова забезпеченість факторами. Фактороінтенсивність та факторомісткість. Крива виробничих можливостей. Модель Гекшера-Оліна.

Теорема Рибчинського. Теорема Столпера-Семюелсона. Парадокс Леонт'єва

2.1.3 Теорія життєвого циклу товару. Внутрігалузева торгівля. Індекс внутрігалузевої торгівлі. Теорія конкурентних переваг. Мобільність факторів. Транспортні витрати. Монопольні прибутки, зростаюча дохідність, диференціація продукту.

Дмитро Расшивалов – завідувач кафедри міжнародного бізнесу Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Оприлюднення проекту програми ЄФВВ наголошує своєю метою «задоволення права вступників на ознайомлення із програмою предметного тесту з економіки та міжнародної економіки єдиного фахового вступного випробування».

Водночас зміст програми ЄФВВ заперечує право випускників спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» продемонструвати свої знання та компетентності з фахових дисциплін, що вони вивчали протягом 4 років і які включені до навчальних планів освітніх програм відповідно до затвердженого стандарту вищої освіти.

Відтак у проекті відкинуто засадничий галузевий підхід. Галузь знань 29 «Міжнародні відносини», та зокрема, 292 «Міжнародні економічні відносини» мають мати окрему програму ЄФВВ, або принаймні, змістовний розподіл питань у програмі має становити 50\50 («Економіка»\«МЄВ»).

Проект програми, на мою думку, дискримінує значну частину випускників бакалаврату, не є прийнятним та потребує доопрацювання на засадах галузевого підходу.

Марина Хмара – доцент кафедри міжнародного бізнесу Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Позиції проекту програми предметного тесту з економіки та міжнародної економіки єдиного фахового вступного випробування для випускників бакалаврату галузі знань 29 «Міжнародні відносини» носять дискримінаційний характер перш за все, по відношенню до головних стейкхолдерів освітніх послуг – здобувачів освіти.

Напрямок «Економіка підприємства», без перебільшення є вагомим для національної економіки. Але, готуючи спеціалістів міжнародного масштабу слід не забувати про надання їм навичок ведення бізнесу та представлення України на міжнародній арені в різних галузях глобального середовища для розширення потенціалу нашої держави.

Також, Громадське обговорення проєкту програми ЄФВВ було оголошено у період канікул та різдвяних свят, що порушує права здобувача освіти. Фактично не було фахового громадського обговорення, а лише, на жаль його формальне оголошення.

Пропозиція: пріоритетом для програми предметного тесту повинні стати питання міжнародних економічних відносин, міжнародного менеджменту, міжнародного маркетингу та інших фахових дисциплін в даному напрямку. Ввести до робочої групи з розробки програми предметного тесту спеціалістів з даних напрямків.

*Кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування
Навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту
Сумського державного університету*

Пропозиції:

1. Прибрати всі запитання рівня «D» та мінімізувати кількість запитань рівня «C», що більше підходять для проведення перевірки (зрізу) ґрунтовних знань студентів з певного напрямку (спеціальності). Це забезпечить проведення вступного іспиту – оцінки готовності здобувачів вищої освіти до навчання за обраним напрямком (спеціальністю), що особливо актуально при вступі з інших спеціальностей.

2. Навести 1-2 базових джерела (підручники/посібники) за кожним блоком (мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємства та система міжнародних економічних відносин). Це дозволить уникнути потенційних конфліктних ситуацій щодо різних підходів до трактування однакових понять чи підходів до кількісного вимірювання показників, які досить часто відрізняються у різних джерелах.

*Кафедра економічної кібернетики навчально-наукового інституту бізнесу,
економіки та менеджменту Сумського державного університету*

Пропозиція: Додати блок, розділ і теми, вилучивши п. 3.4. і 3.5. блоку Економіка підприємства

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ

№ з/п	Тема та її зміст
1	Фундаментальні аспекти економіко-математичного моделювання
1.1	Концептуальні аспекти математичного моделювання економіки. Сутність моделювання як методу наукового пізнання. Особливості та принципи математичного моделювання. Етапи економіко-математичного моделювання. Елементи класифікації економіко-математичних моделей
1.2	Оптимізаційні економіко-математичні моделі. Постановка задачі економіко-математичного моделювання. Вхідні змінні економічної системи, її цільова функція та система обмежень. Допустимий, оптимальний план і область існування планів. Класифікація задач математичного програмування.

1.3	Задача лінійного програмування та методи її розв'язування: загальна економіко-математична модель задачі лінійного програмування; допустимий та оптимальний розв'язки задачі лінійного програмування. Застосування програмних інструментів MS Excel для отримання розв'язку задачі лінійного програмування.
2	Фундаментальні аспекти економетричного моделювання
2.1	Однофакторний регресійний аналіз. Поняття кореляційно-регресійного аналізу. Побудова парної лінійної регресії. Знаходження оцінок параметрів регресії методом найменших квадратів. Перевірка загальної якості рівняння регресії. Перевірка статистичної значущості рівняння регресії. Перевірка статистичної значущості параметрів моделі. Прогнозування за допомогою лінійної регресії.
2.2	Лінійні моделі множинної регресії. Поняття про багатфакторну регресію. Процес побудови багатфакторної моделі. Розрахунок невідомих параметрів моделі методом найменших квадратів. Коефіцієнт множинної кореляції та детермінації. Перевірка моделі на адекватність.
2.3	Часові ряди. Основні елементи часового ряду. Характеристики динаміки часового ряду. Основні статистичні характеристики випадкової вибірки.

Гринів Л.С. – завідувач кафедри економіки України Львівського національного університету імені Івана Франка

Пропозиція: Додати розділ і теми

	Економіка України		D
	Національні економічні інтереси України та стратегічні орієнтири розвитку національної економіки. Теорії та чинники розвитку національної економіки. Державні механізми регулювання економіки України. Структурні зміни в системі формування економіки сталого розвитку. Бюджетно-територіальна децентралізація та економіка розвитку територій в Україні. Модель формування екологічно збалансованої економіки України. Модель інноваційного розвитку економіки України. Інституційні перетворення в економіці України. Державна соціальна політика та зайнятість населення.		

Олена Ляшенко – завідувач кафедри економічної кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Андрій Ставицький – професор кафедри економічної кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Пропозиція: Додати блок, розділ і теми, зменшивши питому вагу блоків 3 і 4 до 20%

(Олена Ляшенко: Врахування цих пропозицій дозволило б провести більш ретельний відбір вступників на навчання за другим (магістерським) рівнем зі

спеціальності 051 «Економіка», що дасть можливість сформувати компетентності фахівців-дослідників в галузі економіки, здатних визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення з урахуванням вимог сучасного цифрового світу.

Андрій Ставицький: Програма ЄФВВ має за своїм змістом відповідати СВО зі спеціальності 051 «Економіка». Запропонована програма частково йому відповідає, зокрема, у спеціальних компетентностях СК01-СК05. Однак компетентності СК06-СК14, на жаль, не знайшли свого відображення у програмі. Особливо важливо додати до програми

- СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

- СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

без опанування яких неможливо взагалі говорити про компетентного спеціаліста)

5. ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

№, з/п	Тема та її зміст	Питома вага, 20%	Рівень
1	Дослідження операцій як науковий напрям прийняття ефективних управлінських рішень	6	
1.1	Задачі лінійного програмування.	1	D
1.2	Спеціальні задачі математичного програмування.	1	C
1.3	Моделі та методи дискретного програмування.	1	B
1.4	Моделі та методи нелінійної оптимізації.	1	B
1.5	Системи підтримки прийняття рішень як реалізація сучасних тенденцій теорії прийняття рішень.	1	A
1.6	Багатокритеріальні методи в підтримці прийняття рішень.	1	A
2.	Економетричне моделювання	6	
2.1	Класична модель лінійної регресії.	1	D
2.2.	Узагальнення моделі лінійної регресії.	1	C
2.3.	Елементарні методи прогнозування. Стаціонарні випадкові процеси.	1	A
2.4	Проблема специфікації економетричних моделей.	1	B
2.5	Економетричні тести.	1	C

2.6	Сучасні методи прогнозування соціально-економічних процесів.	1	A
3.	Інформаційні системи і технології в економіці	5	
3.1	Економічна інформація як об'єкт автоматизованої обробки.	1	A
3.2.	Методи класифікації економічної інформації.	1	A
3.3.	Оптимізація за допомогою MS Excel.	1	C
3.4	Прогнозування та регресійний аналіз за допомогою MS Excel.	1	C
3.5	Робота з макросами.	1	B
4.	Системи управління базами даних, їх призначення.	3	
4.1	Передумови створення та основні переваги баз даних. Властивості систем управління базами даних (СУБД) та технологія використання. Моделі сховищ даних.	1	A
4.2	Мова запитів SQL. Програмування за допомогою SQL.	1	C
4.3	Засоби захисту баз даних.	1	A

Здобувачі освіти коментарі і пропозиції:

Олександра Шепель - від випускників Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка спеціальності «Міжнародні економічні відносини»

1) в назві іспиту нема посилання на міжнародні економічні відносини, тому виникає питання, чи взагалі студентам МЕВ потрібно здавати ЄФВВ;

2) частка міжнародних економічних відносин є дуже низькою у програмі іспиту, тому студенти МЕВ мають менше переваг в порівнянні зі студентами інших економічних спеціальностей. Краще було б або зробити розподіл 50/50, якщо все ж економіка та міжнародні економічні відносини мають спільне вступне випробування, або розробити питання іспиту для кожної спеціальності окремо;

3) дуже мало питань стосуються України, більшою мірою це питання з частини МЕВ. Ми б хотіли, аби частка питань про Україну була збільшена.

Микита: проект програми випробувань за змістом та за розподілом питань 70\30 («Економіка»\»МЕВ та МБ»), на мою думку, дискримінує випускників.

Пропозиція: прошу змінити зміст програми

Руслана: Стосовно програми з економіки. Status quo: Я навчаюсь на ОП 292 Міжнародні економічні відносини. Мікро- та макроекономіка викладалися на 1 та 2ому курсі по семестру. Предмету Економіка підприємства не було взагалі. МЕВ викладалась 2 семестра.

Я вважаю, оскільки я навчаюсь на МЕВ, то цей предмет має виділятися не менше 70%.

З іншого боку, студенти, які на бакалаті поглиблено вивчали мікроекономіку/макроекономіку/і т. і., і мали лише 1 семестр з міжнародної економіки, мало ймовірно що впораються з тим обсягом інформації, яка вказана в програмі в пункті про Систему міжнародних економічних відносин, він є занадто об'ємним, та важить 30%. Давати їм цю частину в такому обсязі, на мою думку, є необґрунтованою дією.

Казаков Дмитро, студент 4-го курсу ОР «Бакалавр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ОП «Міжнародний бізнес» Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Я вважаю, що освітні програми «Економіка» та «Міжнародний бізнес» не можуть виноситись на одне й те саме тестування, адже існують певні суттєві відмінності. Я як студент ОП «Міжнародний бізнес», який навчається на відмінно і займає першу сходинку в рейтингу академічної успішності серед студентів свого курсу, не зможу надати відповіді на питання з ОП «Економіка», які виходять за рамки моєї навчальної програми, бо це, по-перше, є неможливим (не можна ставити питання студенту/-ці, які вони не проходили під час навчання за їхньою навчальною програмою) і, по-друге, елементарно не розкриє мої знання з навчальної програми, яка передбачена ОП «Міжнародний бізнес» (адже лівова частка питань буде з навчальної програми ОП «Економіка»), чим, власне, порушується логіка вступу до магістратури. Якщо я наразі є студентом ОП «Міжнародний бізнес» і планую вступати до магістратури на ОП «Міжнародний бізнес», то чому я маю складати ЄФВВ з Економіки, яка є зовсім іншою дисципліною і ніяк не в'яжеться ні до бакалаврату, ні до магістратури ОП «Міжнародний бізнес»? Яка буде якість оцінювання моїх знань, якщо в тестуванні будуть питання, які не були частиною моєї навчальної програми на бакалаті і так само не будуть частиною навчальної програми на магістратурі?

Пропозиція: під час вступу до магістратури спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ОП «Міжнародний бізнес» Навчально-науковому інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2022 році надати студентам можливість вибору між ЄФВВ та внутрішнім іспитом відповідної освітньої програми до подальшого перегляду Проекту програми предметного тесту з економіки та міжнародної економіки ЄФВВ.

Студентка 4 курсу ОП «Міжнародний бізнес» Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка (ann.tiutiunnyk@gmail.com)

Переглянувши пропозицію, як студентка, яка вже через 6 місяців має складати випускні іспити, що базуються на предметах та годинах саме нашої програми, хочу сказати, що:

1. Призначати такий важливий екзамен за 6 місяців до випуску з бакалаврської програми та вступу до магістерської не є доречним вчинком, адже нам не дають ніякого часу підготуватися до узагальненого вступного випробування, який не базується індивідуально на програмі моєї спеціальності. Навіщо запроваджувати такі кардинальні зміни для цього річних випускників? Чому Ви дозволяєте підготуватися школярам до ЗНО, надаючи програму, теми, які будуть включені в екзамен? І не потрібно забувати, що програма української мови (наприклад) для школярів загальна для всіх, що не скажеш про програму для студентів спеціальностей «Фінанси», «Маркетинг», «Економіка», «Менеджмент», «Банківська справа» тощо. Тобто, школярі мають достатньо часу та інформації для успішного складання, а нам дають всього 6 місяців.

2. Розподілення 70\30 («Економіка»\«МЕВ та МБ»).

Я не розумію, чому Ви вважаєте, що студент Міжнародного бізнеса Навчально-наукового інституту міжнародних відносин, якому паралельно читають дисципліни «Міжнародне право», «Країнознавство» тощо для загального розуміння всіх аспектів для успішного ведення міжнародного бізнесу може на рівних здавати суто економічні питання (яких там 70%) з студентами спеціальності «Економіка»? Навіть дисципліни на таких суміжних спеціальностях як «Міжнародні економічні відносини» та ОП «Міжнародний бізнес» відрізняються, що говорити про інші університети та спеціальності? Будь ласка, перегляньте своє рішення, адже програми у всіх університетах та інститутах різні, а екзамен один. На мою думку, це лише зменшить і так не дуже велике бажання студентів вступати на магістерські програми, а запровадження такої зміни за 6 місяців до випуску знищить завантаження закладів освіти магістрами.

Студентка 4 курсу ОП «Міжнародний бізнес» Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка (sbabich18@gmail.com);

Колодницька Анастасія – студентка Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Сінкевич Тетяна;

Артем Карась;

Хочу висловити своє ставлення до проекту програми предметного тесту з економіки та міжнародної економіки єдиного фахового вступного випробування.

Окрім того, що нам оголосили про зміни у вступному процесі менше, ніж за рік (що я вважаю різкою неповагою до всіх абітурієнтів 2022 року), моя думка така, що поділ питань «Економіка»/«МЕВ та МБ» 70/30 відповідно не відповідає направленню програми МБ.

Все ж таки, якщо дивитись на години, виділені в освітніх програмах, можна сказати, що випускники інших ЗВО за спеціальністю «Економіка» та іншими схожими будуть мати перевагу перед випускниками Навчально-наукового інституту міжнародних відносин, адже вони прослухали більшу кількість годин предметів економічного спрямування

Цей лист написаний з метою висловлення думки щодо предметного тесту з економіки та міжнародної економіки єдиного фахового вступного випробування. На мою думку, даний тест є дискримінаційним по відношенню до випускників.

5. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення:

При доопрацюванні проекту програми ЄФВВ зауваження та пропозиції, отримані під час громадського обговорення, враховані частково. А саме:

У блоці МАКРОЕКОНОМІКА

1. У пункті 1.2 вилучили «ВВП-розрив».

2. Пункт 1.4 виклали в редакції: Суть та види інвестицій (валові і чисті; реальні і фінансові; короткострокові та довгострокові; прямі і портфельні; венчурні і безризикові). Автономні і похідні (індуковані) інвестиції. Мультиплікатор інвестицій.

3. Пункт 3.1 виклали в редакції: Діловий цикл та його фази (спад, дно, піднесення, вершина). Причини економічних коливань. Малі, середні та довгі цикли.

4. Пункт 3.4 виклали в редакції: Безробіття та його види (структурне, фрикційне, циклічне). Природна норма безробіття. Рівень безробіття.

У блоці ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1. Пункт 2.4 виклали в редакції: Техніко-технологічна база підприємства та суспільні форми організації виробництва (концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування, конверсія і диверсифікація).

2. Розділ 3 Планування діяльності підприємства виклали в новій редакції збільшивши питому вагу з 6% до 7 % (за рахунок зменшення питомої ваги розділу 5 Витрати та результати діяльності підприємства) і змінивши когнітивні рівні:

№ з/п	Тема та її зміст	Питома вага, % 30	Рівень
3.	Планування діяльності підприємства	7	
3.1.	Планування: сутність та різновиди планів підприємства. Стратегічне, тактичне і оперативне планування: сутність та часові межі.	1	В
3.2.	Бізнес-план: визначення та його розділи (резюме; опис продукції (послуг); маркетинг-план; виробничий план; організаційний план; фінансовий план; оцінка ризиків).	2	В
3.3.	Поняття економіко-математичної моделі та моделювання. Класифікація моделей. Поняття адекватності моделі. Модель «чорної скриньки». Основні етапи побудови економіко-математичної моделі.	2	А
3.4.	Поняття статистичної залежності між змінними. Суть кореляційного зв'язку. Критерії оцінювання статистичної значущості лінійного зв'язку.	2	В

3. Змінили питому вагу розділу 5 Витрати та результати діяльності підприємства з 7% до 6%, зменшивши питому вагу пункту 5.4.

У блоці СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

1. Пункт 2.4 виклали в редакції: Регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами: тарифні та нетарифні інструменти торговельної політики. Класифікація ЮНКТАД нетарифних інструментів. Макроекономічні ефекти застосування тарифних і нетарифних методів для малої та великої економіки.